

**KS. MAREK JAGODZIŃSKI (RED.), PERSPEKTYWY WIARY,
WYDAWNICTWO DIECEZJI RADOMSKIEJ AVE,
RADOM 2015, SS. 286**

Dariusz Adamczyk*

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

W roku 2015 w serii *Theologia Radomiensis* jako tom 13. ukazała się książka pod redakcją księdza Marka Jagodzińskiego, zatytułowana *Perspektywy wiary*. Pomysł na tę publikację zrodził się z chęci włączenia się w realizację hasła Polskiego Towarzystwa Teologicznego „Chrześcijaństwo w Europie jutra”. Sama problematyka wiary, jako efektu osobowego spotkania człowieka z żywym Bogiem, jest w czasach współczesnych bardzo aktualna. Bóg ukazuje człowiekowi miłość, na której można budować życie. Jednocześnie On wzywa człowieka do współdziałania ze sobą.

Wiara jest światłem na ludzkich drogach życia. Papież Franciszek, na którego wypowiedź powołuje się we wprowadzeniu redaktor recenzowanej książki (s. 6 i n.), pisze, że „wiara, którą przyjmujemy od Boga jako dar nadprzyrodzony, jawi się jako światło na drodze, wskazujące kierunek naszej wędrówki w czasie. Z jednej strony pochodzi ona z przeszłości, jest światłem pamięci o Założycielu, o życiu Jezusa, gdzie objawiła się Jego w pełni wiarygodna miłość, zdolna zwyciężyć śmierć. Lecz jednocześnie, ze względu na to, że Chrystus zmartwychwstał i przeprowadza nas poza próg śmierci, wiara jest światłem bijącym z przyszłości, które otwiera przed nami wielkie horyzonty i kieruje nas poza nasze odosobnione «ja» ku szerokiej komunii. Rozumiemy więc, że wiara nie mieszka w mroku; jest ona światłem dla naszych ciemności”¹. Bez tego światła trudno odnaleźć właści-

* Dr hab. Dariusz Adamczyk prof. UP, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, kierownik Katedry Profilaktyki Problemów Społecznych. E-mail: dar.adam@vp.pl.

1 *Encyklika „Lumen fidei”*, Rzym 2013, p. 4.

wą drogę, trudno odróżnić dobro od zła. Bez wiary człowiek lęka się przyszłości, której sam ludzki rozum nie jest w stanie wystarczająco rozjaśnić². Stąd dla człowieka wiara jawi się ostatecznie jako sprawa zasadnicza.

I właśnie w tę refleksję wpisuje się praca zbiorowa na temat *Perspektyw wiary*. Zawiera ona, oprócz dość zdawkowego wprowadzenia redaktora, w którym nie został sprecyzowany wyraźnie cel książki, osiem tekstów. Pierwszy z nich, autorstwa Małgorzaty Chrzanowskiej, jest zatytułowany *Wiara jako dar i zadanie w myśli Josepha Ratzingera – Benedykta XVI*. Autorka dzieli ten obszerny tekst na śródtytuły, we wstępie zaś zarysowuje potrzebę wiary i wskazuje na właściwe jej rozumienie. Szkoda jednak, że nie został jasno doprecyzowany stawiany problem badawczy. W treści podjęte zostaje zagadnienie biblijnego rozumienia cnoty wiary, w świetle Starego i Nowego Testamentu, dokonana została analiza problemu wiary jako daru, który człowiek otrzymuje od Boga, i jakie to ma znaczenie dla samego człowieka oraz dla wspólnoty, w której on żyje. Wskazane zostały trudności w rozwijaniu wiary w kontekście zobowiązania do wytrwania w niej i udzielania odpowiedzi życiem na ten dar. W tekście tym brak próby podsumowania i wyciągnięcia wniosków, stąd ma on charakter bardziej wprowadzający do całości publikacji.

W kolejnym tekście: *Uwierzyć miłości, by stać się świadkiem miłości*, autorstwa księdza Wiesława Przygody, podjęty został temat dawania świadectwa wiary przez chrześcijan wierzących w Boga, który jest miłością, aby tym bardziej doskonalić się w miłowaniu bliźnich. Autor analizuje znaczenie wiary w Boga, który jest źródłem wszelkiej prawdziwej miłości, przypominając za Janem Pawłem II, że objawieniem w pełni tej miłości i miłosierdzia w dziejach ludzkości jest Jezus Chrystus³. Życie ziemskie Jezusa, ze szczytowym momentem oddania życia na krzyżu, jest szkołą miłości dla Jego uczniów. Autor wyprowadza wniosek, że kształtem życia kościelnego jest wiara działająca przez miłość i taki kształt życia jest zamysłem Jezusa Chrystusa. Wiara winna urzeczywistniać się przez dzieła miłosierdzia, wówczas bowiem staje się ona źródłem prawdziwego braterstwa, a chrześcijanin daje prawdziwe świadectwo o Bogu – miłości.

W kolejnym artykule: *Wiara jako droga spełnienia w osobowej miłości w perspektywie encykliki papieża Franciszka Lumen fidei*, ksiądz Daniel Swend ukazuje problematykę wiary z perspektywy semantycznej, praktyczno-życiowej i teologicznej. Przybliży istotne elementy fenomenu wiary w celu lepszego jej zrozumienia w kontekście dokumentu papieża Franciszka. Szkoda jednak, że nie

2 Por. tamże, p. 3.

3 Por. Jan Paweł II, *Encyklika „Redemptor hominis”*, Rzym 1979, p. 9.

został ten artykuł opatrzony wprowadzeniem z postawieniem problemu i zakończeniem z wnioskami podsumowującymi najistotniejsze myśli.

Na zagadnienie przekazu wiary wskazuje ksiądz Stanisław Piekelnik w kolejnym tekście recenzowanej publikacji. Pod tym kątem dokonuje analizy encykliki papieża Franciszka „*Lumen fidei*”. Ten artykuł jest poprawnie skonstruowany pod względem formalnym oraz treściowym. Autor podkreśla istotne znaczenie przekazywania wiary przez każdego chrześcijanina.

Tytuł następnego artykułu został sformułowany jako pytanie: *Jak żyć wiarą?* Ksiądz Roman Kuligowski analizuje w nim rozumienie wiary przez Josepha Ratzingera – Benedykta XVI. Zwraca uwagę na kwestię życia z wiarą, zagadnienie braku wiary, personalistyczny i osobisty charakter wiary, ujęcie wiary chrześcijańskiej jako drogi, a także na współczesny problem „dyktatury relatywizmu” jako zagrożenie dla życia z wiary. Z podjętych analiz autor wyprowadza wnioski dla teologii moralnej.

Ksiądz Jarosław Wojtkun w artykule *Lumen fidei i Veritatis splendor – światło wiary w blasku prawdy moralnej* dokonuje interesującego zestawienia tych dwóch dokumentów papieskich pod kątem spójności wiary i moralności. Najpierw zwraca uwagę na współczesny kontekst kulturowy przeżywania wiary, a następnie wskazuje na istotne korelacje między wiarą a moralnością. Wiara jest bowiem wyznawana konkretnym postępowaniem moralnym. Wiara i dobre postępowanie moralne są wspierane łaską.

Kolejnym artykułem w recenzowanej pracy zbiorowej jest bardzo obszerne, ale jednocześnie ciekawe, opracowanie księdza Jakuba Gorczyca, pod tytułem: *Chrześcijanin wobec procesu sekularyzacji w świetle encyklik Benedykta XVI*. Jest to temat bardzo aktualny. Autor wskazuje na stan chrześcijaństwa oraz jego perspektywy w obliczu szeroko rozpowszechnionego zsekularyzowanego sposobu życia i postrzegania rzeczywistości. Podkreśla, że odpowiedzią chrześcijan na proces sekularyzacji jest świadectwo nadziei, które stanowi jednocześnie właściwy sposób budowania świata, w którym winien być uobecniany Boży ład.

Ostatnim artykułem w omawianej książce jest tekst księdza Marka Jagodzińskiego *Obecność Chrystusa w Eucharystii*. Autor przywołując prawdę o rzeczywistości i trwałej obecności Jezusa Chrystusa w przemienionych postaciach chleba i wina stawia pytanie o rozumienie substancjalnej obecności Ciała i Krwi Chrystusa w kontekście doktryny przeistoczenia. Autor, odwołując się do opisów z Nowego Testamentu oraz znaczenia Ostatniej Wieczerzy, analizuje zagadnienie rozumienia obecności Chrystusa w Eucharystii według Kościoła w poszczególnych epokach historycznych: patrystycznej, w teologii średniowiecznej, w epoce reformacji oraz współcześnie. W wyniku przeprowadzonej analizy autor zwraca uwa-

gę na przewodni motyw daru, jakim jest Eucharystia. W tym kontekście „obecności darowanej” Jezusa Chrystusa należy odpowiadać w duchu eucharystycznym, czyli dziękczynienia za ten dar.

Podsumowując całość recenzowanej pracy zbiorowej, należy stwierdzić, że treści w niej zawarte są z całą pewnością bardzo aktualne i skłaniają do dalszych przemyśleń. W tym zakresie książka ta jest inspirująca do dalszego pogłębiania istoty wiary, w celu bardziej dojrzałego jej praktykowania we współczesnym warunkach świecie. Zgodnie z tytułem publikacja ta zmusza niejako do pogłębionej refleksji nad chrześcijańską postawą w zlaicyzowanym świecie.

Recenzowany tom artykułów zawartych w omawianej publikacji należy uznać za poprawny pod względem merytorycznym i metodologicznym oraz pod względem formy prezentowanych artykułów, z uwzględnieniem wyżej wymienionych drobnych sugestii. Wprawdzie redaktor nie określa grona adresatów niniejszej książki, jednak wydaje się, że z powodzeniem treści w niej zawarte mogą służyć pomocą nie tylko w refleksji naukowej w zakresie teologii, lecz również jako materiał do przemyśleń dla pedagogów religii, filozofów, kulturoznawców, a także duszpasterzy, katechetów, studentów teologii oraz tym wszystkim, którzy są zainteresowani współczesnością.

**KS. MAREK JAGODZIŃSKI (RED.), PERSPEKTYWY WIARY,
RADOM 2015, SS. 286**

Streszczenie

Recenzja dotyczy pracy zbiorowej pod tytułem *Perspektywy wiary*. Redaktorem jest ksiądz Marek Jagodziński. Publikacja ukazała się w Wydawnictwie Diecezji Radomskiej AVE. Zawarte jest w niej osiem artykułów, dotyczących aktualnych kwestii związanych z wiarą, inspirujących do pogłębiania jej istoty w warunkach współczesności oraz refleksji nad postawą chrześcijanina w zlaicyzowanym świecie.

Słowa kluczowe: wiara, życie wiarą, świadectwo wiary, wiara a moralność, proces sekularyzacji, obecność Chrystusa w Eucharystii

**KS. MAREK JAGODZIŃSKI (ED.), PERSPECTIVE OF FAITH,
RADOM 2015, PP. 286**

Summary

The review concerns collective work entitled *Perspectives of faith*. The editor is ks. Marek Jagodziński. The publication was published in the AVE Diocese Publishing House. It contains eight articles on current issues related to faith, inspiring to deepen its essence in the conditions of modernity and reflection on the attitude of a Christian in a secularized world.

Keywords: faith, life of faith, testimony of faith, faith and morality, process of secularization, presence of Christ in the Eucharist

Translated by Mirosława Landowska